

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 Quid Iniuria seu Co[n]tumelia, & an sit vindicanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

ceptis: 17. solidos componat: si servus fuerit. 125. idem percussus omnibus...

vel reineri non procuraveris, nec indicaveris. ¶ G. Atianus, ¶ Valentinianus & Theodosius, supplicium corporale vel dispendium...

DE INIURIIS ET CONTUMELIIS. LIBER XXXVIII.

Quid Iniuria seu Contumelia, & an sit vindicanda. Cap. 1.

Lib. 4. Instit. tit. 4. Lib. 47. P. tit. 10. Lib. 9. C. tit. 35. Lib. 5. Decret. tit. 36. Lib. 5. Sex. tit. 8.

- 1. Iniuriarum cum furto assensas. Et 19.
2. Iniuria equo animo perferenda.
3. Iniuria quid. Et unde nomen sit contumelia quid.
4. Contumelia, & iniuria differentia.
5. Et ut vindicatur.
6. Iniuriarum servi vel liberi poena extraordinaria.
7. Iniuriarum legis Cornelii Sylla capita.
8. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
9. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
10. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
11. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
12. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
13. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
14. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
15. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
16. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
17. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
18. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
19. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.
20. Poena pecuniaria criminum in corporalem convertitur ob inopiam debitoris.

Et certe prudentes viri norunt, & qui iniurias inferri aliis Christiane agere ferunt, id potius extra patientis causam esse, & veluti vi externa contingere. Quae enim cura aut diligentia, ait Iulianus...

¶ Ceterum ¶ contumeliam in contemtu solo, & nauseantis solius esse animi putat Seneca in proximo citato lib. & minorem iniuriam quamque leges nulla dignam vindicta putant. Cuius affectum moueat humilitas animi contrahentis se, ob factum dictumque in honorificum, ut ille me hodie non admittit, cum alios admitteret...

¶ Ab initio lege 12. tabu. lex satis indulgens fuit, & mollis in contumeliam inferentes: Si iniuriam, inquit Gellius lib. 20. c. 1. alter facit, viginti quinque ario poena sentio.

¶ Proinde Hermogenianus, l. fin. 45. de iniur. in P. de iniuria nunc extra ordinem, ex causa & ex persona statui solere tradit, ut ferui flagellis casti dominis restituantur: liberi vero humilioris quidem loci, fustibus subiciantur: ceteri autem vel ex filio temporali, vel interdictione, rei coercentur.

¶ Fuit ¶ & auctor legis alicui iniuriarum Cornelius Sylla, de qua meminit Venuleius, l. hos accusare 12. §. fin. de accusa. P. minorum eam quam ferui mereantur. Explicat autem Vlpianus titia capita habuisse. l. lex Cornelia, §. de iniuriis in P. si quis pullatus, si verberatus, si cuius domus vi introita sit.

¶ Qui ¶ & Martianus, §. 8. poena, eod. apud Iustinianum, notat ex lege Cornelia actionem iniuriarum civiliter moveri posse, condemnatione a estimatione iudici: facienda, scilicet habita ratione temporis, quo facta, non

Dimonet ¶ tractatio absoluta furto, ut subiungamus de iniuriis tractationem: quia & Iacobus Aretinus & Bartolus in l. licitatio, §. quod illicite, nu. 2. per §. illum, de publica in P. dicunt furtum iniuriam esse. ¶ Panaxius ¶ lib. 2. de officiis, quem refert Gellius, lib. 13. c. 26. vitam hanc hominum qui prodesse sibi suisque volunt & vlti esse, expostit iniuris & contumeliis declaravit: verum uti Panaxiaista ad certandum vocati, proiectis alte brachiis consistunt, caputque & os suum manibus oppositis, quasi vallo praemuniunt, membraque omnia priusquam pugna mota est: ita animus atque mens viri prudētis, aduersus vim & perulantiam iniuriarum, omni in loco, atque omni tempore prospiciens, debet esse erecta, ardua, solida, expedita, nunquam conueniens nalsquam aciem suam flectens Dicebat & Graecus quidam lib. collectionum sentent. Graecorum, veterum Comicozum, capit. 4.

Id est: Suavis nihil, nec musis aptius Est, quam ferre posse conuictum. Qui enim conuictus petit, si peius. Dis mulauerit, conuicta patitur conuicta inferens.

condemnationis, vt ait Iabolenus. *l. iniuriarum estimatio 2. i. cod. tit.* Quia in contractibus inspicimus tempus quo contrahitur, *l. non omne de reg. iur.* in delictis autem iniuriarum, contrahitur ex maleficio. *l. ex maleficiis de actio. P. S. 1. de obi. que ex del. nasci.* Et de omni iniuria posse ciuiliiter agi hodie Imperatori placuit, ait Vlpianus, *l. preter edixit. 7. §. posse. de iniuriis. §. in summa. eod. apud Instin.* Criminaliter quoque, vt diximus, *l. si. eo. tit. de iniur. P. §. 2. λαδξ πικρον εστι χερδρον, οίλου,* inquit, Medea apud Euripidē, act. 3. Non enim tolerabile est, o amici, irrideri ab hostibus. Potissimum, quia iniuriam dans deterior fit, *l. 1. §. fin. de ser. corrup.* ideo vt bonus reddatur, castigari debet, *l. si qua, de pen. P.* ¶ Estimatio iniuriarum autem petitur, & sic, primum ab actore, sed iudex postea taxat iudicio, habita ratione personę iniuriatę, loci vbi illata, & personarum presentium dum fieret, *Ioan. de bello visis, in pract. criminal. iniuriar. dum agit, de taxatione iniuria. ad verba, Et tantum dicitur iniuria num. 1. 2. 3. facit. ca. 1. §. iniuria de pac. reuen. Et iuram. firm. in vrbis seu do. l. penult. de obse. patron. prestan.* Liberum enim iudici minoris quam estimauerit actor condemnare, sicut in iure iurando in litem obseruatur, *l. 2. unct. l. in adionib. §. de in l. iur. an. lib. 12. P. tit. 3.* Et in iniuriis obseruatum apud Gręcos docet Suidas, *in verb. αινει.*

10. ¶ Quod si reus paupertate pecuniaria penam eludit, potest ex Vlpiani sententia iudex coercionem extraordinariam indicare, *l. si. §. fin. de pen. P.* Solent enim penę pecuniarię, imponendę ob crimina, in corporalem propter inopiam conuertri. *l. fin. de in ius voc. P. l. illicitus, §. si. de offi. pres. in P. l. quicunque §. quod si. de ser. fugit. cum siml.* ¶ Nec t̄ omnino ferendę iniurias sine vindicta aliqua suadet, quod curam habere debeamus de bono nomine, *Eccles. cap. 41.* Hoc enim magis proficit & perseuerat, quam thesauri magni & pretiosi. Et crudelis est, qui suam famam contemnit, *ca. nobis, 12. qu. 1. Sicut enim lux oculorum letificat animam: sic inquit Ecclesiasticus, cap. 3. bona fama impinguat ossa, id est, auget virtutes, in quibus robur consistit hominis interioris, non minus quam robur exterioris in ossibus.*

12. ¶ Dehinc t̄ & nobis proba vita necessaria & sufficiens quidem est: alius autem & fama nostra necessaria est. *ca. non sunt audiendi, 11. q. 9.* Cauendumq; nō solum ne incidamus in crimen, sed etiam ne in criminis vel notę opprobrii suspitionem, neue simus aliis offendiculo. Sic Plautus in Mollitia.

Ego sum tibi bonam famam seruasse, sat diues ero.
Et Horatius, *lib. 1. Sermo Satyr. 2.* Unde
Fama malum grauius, quam res trahit: an tibi abunde
Personam satis est, non illud quicquid vbi que
Officit evitare, bonam deperdere famam.

Et Demosthenes, *orat. in Leptinem*, *υπ' ει μη χηματα ε πδιδωθε μιν εν τωτοι αιδ' ει δε δεξαι χενωιδ, πει εις μωλλον σπουδεται η πει ει χηματα, id est, non solum spectandum est, ne pecuniam perdati, sed etiam an famam & gloriam bonam, cuius magis studiosi estis, quam pecunia. Accedit Illocrates, *orat. de regno, quę 2. omnium. πει ει πλεον* & πει δεξαι χαλδν η πλεον μβαν τοις αμοι χαλαστειν. ε μβν δε εμτες η ε αδυνατο, χημ δεξαι μιν χηματα κιντα, δεξαι δε χηματα εν εμνη. χημ πα μβν χημ τοις χαλδοις αδεξαι τετα. πβν δε χημ εμτες αιδ' η τος δενεχοντες κηουαδ, id est, Plus tibi cura sit, vt honestam famam, quam diuitias ingentes liberis relinquant: nam ha mortales sunt, illa vero immortalis: Et per famam comparari possunt opes, nunquam vero pecunias fama redimuntur. Item diuitias etiam improbis accedunt, at fama gloria non potest nisi solis probis contingere. Athenis graue & periculosum fuisse scribit Plato, *lib. 4. in Memorone, vel de virtute,* quemquam iniuria afficere, & hominibus detrahere. Melius est nomen bonum, quam diuitias multas. *Frone. 22.* & melius nomen bonum, quam vnguentia pretiosa, *Eccles. 7. Et Heliodus, in sine 1. lib. oper. Et diaram.**

διννν η βρητων επαλδλεο φημν:
φημν δε τε χακν πνετα κνφν μιν αειρας
φοια μωλ, αρραλεν η φρεν, χαλεπν δ' σποδεδε.
φημν δ' υτοις παμπαν αποδωται, ην πνα ποδωαι
λαοι φημν βουαι, δευε δε πσ δεη χημ αυτη.

Id est:
Grasem vero mortalium enit ato famam:
Fama enim mala est, leuis quidem leuati facillime.
Molestia quidem portatu, difficilisque depositu.
Fama vero nulla propter perit, quam quidem
Multi populi diuulgant: qui se Dea quadam est ipsa.

13. ¶ Iniuria t̄ habet obligationem ex delicto, *§. 1. de oblig. que ex del. nascunt. lib. 4. Instin. 1.* obligatio autem non soluitur, nisi

si quis luat penam, quam contraxit delinquendo. Nec sola penitentia sufficit in criminibus, quę consulto contrahuntur, dissoluedis sine satisfatione. *l. qui ea mente, 67. de ser. lib. 47. P. 14 tit. 2.* ¶ Cicero duo iniustitias esse genera scribit, *Cic. 1. Offic. P. num. eorum, qui inferunt alterum eorum, qui ab eis quibus inferunt, si possunt, non propulsant iniuriam. Nam qui iniuste imperii in querelam facit, auera, aut aliqua perurbatione incuruato, is qui famam videtur violenter afferre socio: qui aut nec defendit nec obijstit, si possit iniuria, iam est in vicio, quā si parentes, aut amicos, aut patria deserat.*

¶ Iusta t̄ querela vtilis est mulieris, quę importunę quantum iudicem interpellabat, vt eam vindicaret ab aduersario, *Luc. ca. 19.* Illa porro vindicta nihil aliud, quam aduersarij & male agentis castigatio, quę a iudicibus debet imponi, ea que de causa gladium portat ad vindictam malefactorum, *ca. nos si incompeter, §. sed notandum, 2. q. 3.* que non animo vindicandi seu viciscendi, sed castigandi infligitur, *ca. 11. circa medium 23. quęst. 5. cum similibus.* Vt non immerito interpretes, remissionem vindictę a satisfatione iniurię separauerint: neque qui remisit iniuriam censetur remississe satisfationem, veluti damna, expensas & familia huiusmodi, vt scribunt Panormitan. *in ca. 1. de maledict. numer. 8. Baldus & Bartolus, in l. si tibi, §. fin. de pact. in P.*

¶ Cogunt t̄ & leges interdum non tantum nostras, sed & mortuorum, quibus succedere quis vult, iniurias & necem vindicare, alioquin adimentes eis illorum bona, in quos lesa ingratos omnia vindicta demonstrant, *l. 1. C. de iis, quib. vt indign. cum similib. §. Atq; t̄ is dicitur bene facere, qui dimisso odio agit actione iniuriarum, ca. Et qui emendat 45. dist. 6. de occidendi 23. quęst. 5.* tenemur enim odium remittere, sed non iniurię satisfationem, *ca. si quis contristatus, 90. distin.* Nam de odio scriptum est, *Luc. c. 6. c. cum in lege 23. quęst. 4. c. inter verba. 11. quęst. 1. Diligite inimicos vestros, benefacite eis qui oderunt vos.* Sicut enim nobis petimus dimitti debita & iniurias, quas in Deum committimus, & in proximis, oratione dominica, *Matth. 6. facite, si de pen. distin. 5.* ita & nos dimittere aliis in nos commissis debemus. Vel exemplo illius pessimi ferui, *Matth. ca. 8. quem dominus iussit capi & concludi: quod cum ei omne & magnum debitum dimississet, ille ob modicum debitum conferum suum misere afflixisset.* Et in Ecclesiastico, *ca. 28. legitur, Qui vindicari vult a domino inueniet vindictam, & peccata illius seruans: seruabit relinque proximo tuo nocenti tibi, & tunc deprecanti tibi peccata soluentur.* Et rursum, *Mibi vindictam, inquit Deus, ad Roma. 12. Ezechiel. 8. & Dent. 32. Ego retribuam.*

¶ Sunt t̄ iis similia, quę odium summouendum suadent, at tamen non dant impunitatem maledico, vel contumelias inferenti, nec prohibent, quin animaduertatur in illos pro modo contumelie: alioquin enim ex licentia impunita, magna audacię daretur, & ad maiora scelera libertas. Cum tamen factę sint leges, vt earum metu humana coereatur audacia, tutaque sit inter improbos, innocentię, & in ipsi improbis, formatio supplicio, refręnetur audacię & nocendi facultas, *ca. fallia sum 4. distin. leg. prima, de iusi. Et iure, leg. quinta, 5. de legi. in P. In iuriari porro, vt scribit Pleto, lib. 19. in Hippia minore, vel de mendacio, in sine, malefacere est: non iniuriari, bene. Quam obrem, idem, lib. 24. in Gorgia, vel de Rhetorica, qui iniuriari, nullus est, ante alios omnes est miser, miserior autem si iniuriarum parus non luat: minus vero si luat supplicium que iustum dicit hominibus, que reporter. Et iterum, idem, lib. 34. dial. 5. de leg. Honorandus certe est, qui nihil iniuriatur, qui vero nec id alios facere patitur, duplici honore, imo & magis est honorandus, ille enim vni, hic multis hominibus comparatur, cum principibus ceteroq; iniuriam nuntiet. Qui autem vna cum magistratibus iniurias quoad potest vilescit, ut magnus perfectusque vir praconio in ciuitate predicetur: nam virtute cunctis excellit. ¶ Sed t̄ & nemo ambigit fures puniendos esse: at qui iniuriis aliis detrahit, vel bona tibi vstipant iniuria, futurum bonę fame alterius committunt, vel rerū, vel vsus: proinde nec impuniti esse debent. ¶ Suadet t̄ & remittendum odium ex iniuria, id quod moris fuit apud Romanos maiores, conuiuium solemne instituire, quod Charistia dicebatur, cui prater cognatos, affines, nemo interponeretur, vt si qua inter necessarias personas querela esset orta, apud sacra mensę & inter hilaritatem animorum, fautoribus concordię adhibitis tolleretur, *Val. Max. lib. 2. c. 1. dum agit de sacello Triplacę.* Habemus nos Christiani sacratissimam illam mensam, melioremque, & vitę datricem Eucharistiam, ad quam venire non oportet, antequam reconciliemur proximis, *Matth. 6. 5.**

¶ Ferunt

